

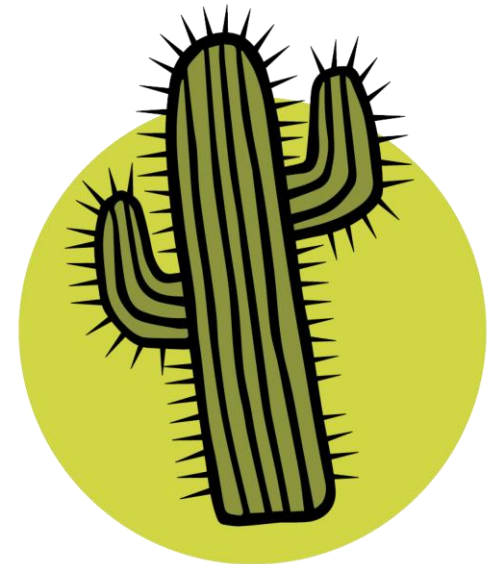
Federaal regeerakkoord

-

Eerste syndicale analyse

**FEDERAAL
REGEERAKKOORD**

2025-2029

Algemene vaststellingen

Begrotingstabellen duiden op zware besparingen

Wie betaalt echt?

Impact van fiscale hervorming is negatief: taks cut
Omvang competitiviteitspakket ondernemingen zeer groot
Werkelijke bijdrage sterkste schouders beperkt

Niet elke maatregel even duidelijk: veel overlap tussen fiscale en domeinteksten. Met verwarring in versies

Begrotings- inspanningen

- 2/3 via **structurele hervormingen**
- 1/3 **discretionaire maatregelen** waarvan 2/3 het beperken van de uitgaven en 1/3 bijdragen sterkste schouders (**dus max. 1/9= 11%!**)
- **Geen stijging ontvangsten doorheen legislatuur (% BBP)**
- Inspanning naar tekort van 3% tegen 2029, maar bijkomende uitgaven voor:
  - ✓ Een herfinanciering van Defensie binnen de begroting, bovenop het STAR-plan. Deels via voorkoop activa (niet duidelijk welke)
  - ✓ Een herfinanciering van de lokale besturen om impact hervorming werkloosheid en pensioenfactuur te dragen
  - ✓ Extra financiële middelen voor de veiligheidsdepartementen
  - ✓ Een beperkte enveloppe voor nieuw beleid in diverse domeinen.
  - ✓ Het saldo van een fiscale hervorming.

Balans ontbreekt voor werknemers ondanks ook positieve elementen

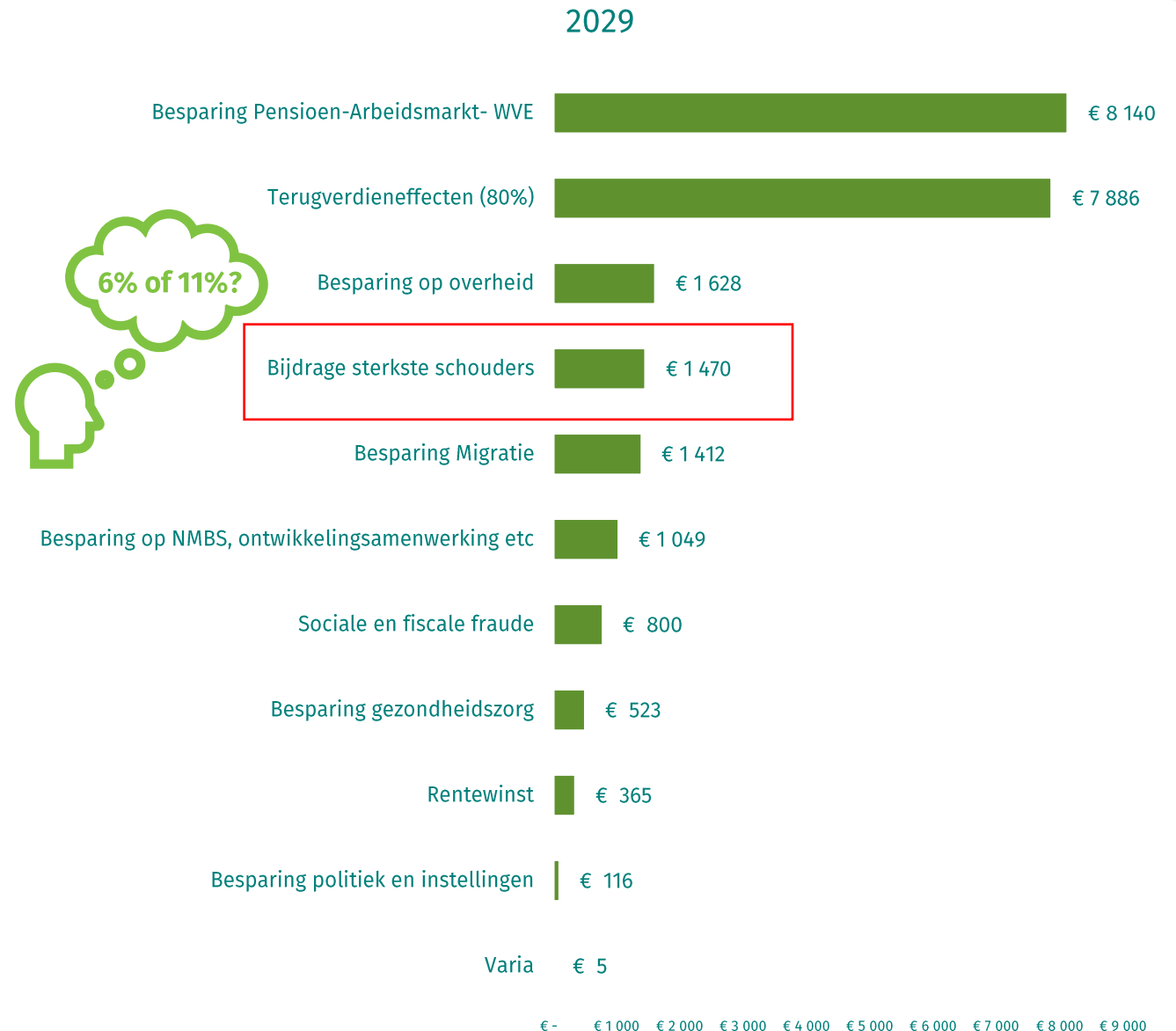
- Blokkering lonen
- Hervorming arbeidsrecht
  - Meer flexibele statuten
  - Geen rem op arbeidsduur
  - Minder ontslagbescherming
- Hervorming pensioenen
  - Langer werken
  - Minder pensioen (malus, berekening loopbaan)
- Hervorming eindeloopbaan
  - SWT afschaffen
  - Landingsbaan verstrengd
- Hervorming werkloosheid en ziekte
  - Verlies inkomen (degressiviteit, sancties)
  - Minder rechten (max 2j),
- ...

- Interim
  - Dagcontracten inperken
  - Niet-afwervingsbeding uitwerken
- Maatregelen sociale fraude
  - Strengere straffen en uitsluiten
  - Actieplan ambassadepersoneel
- Invoering familiekrediet
  - Meer recht op verlof met kind
  - Optie grootouderverlof
- Fiscale hervorming
  - Meer netto (vanaf 2027) onder mediaan
  - Meerwaardebelasting
- Consumentenbescherming
  - Duidelijke energiecontracten
  - Lagere telecomtarieven
- Gezondheidszorg
  - Betaalbaarheid via MAF, derdebetaler, conventionering
- ...

Wat zich ook toont in de cijfers

- Meer dan **23,3 miljard te vinden in 2029**
  - ✓ Europees traject 16 miljard
  - ✓ Bijkomende inspanning: 2 miljard
  - ✓ Nieuw beleid: 6,3 miljard (1 milj defensie buiten begroting)
- Met vooral besparingen op werknemers en sociale zekerheid: 12,8 miljard of **55%**
  - ✓ **Welvaartsenveloppe: 2,8 miljard**
  - ✓ **Arbeidsmarkt: 2,7 miljard**
  - ✓ **Pensioenen 2,4 miljard**
  - ✓ ...
- Veel lucht in terugverdieneffecten: 7,8 miljard of **34%**
  - ✓ Want geen kader voor meer werkenden/aangepast werk
  - ✓ Veel hervormingen: vrij van fiscale/sociale bijdragen
- En een schamele bijdrage van sterke schouders: **1,4 miljard of 6%**
  - Met veel onzekerheden in uitvoerbaarheid en uitzonderingen

Wie zal negatieve effecten van akkoord het meest voelen?

- **Vrouwen**

- Loopbaanvoorwaarden in pensioen, werkloosheid, eindloopbaan
- Afbouw huwelijksquotient
- Afbouw gezinsdimensie pensioen

- **Werklozen**

- Inperken werkloosheidsuitkeringen
- Afname belastingvoordeel werkloosheid
- Versterkte degressiviteit
- Afname pensioenrechten (ook bij tijdelijke werkloosheid!)

- **Personeel openbare sector**

- Hervorming pensioenrechten
- Afbouw statuut vs contractueel

- **Nieuwkomers**

- Minder erkenning en bescherming
- Uitsluiting sociale bijstand (5j)
- Striktere voorwaarden voor sociale ondersteuning

- **Zieken**

- Sancties bij re-integratie
- Geen kader aangepast werk

Wat is bijgestuurd in onderhandelingen?

Verbeterd

- **Geen verkapte indexsprong**
- **Niet indexering leefloon & werkloosheid** verdwenen
- Behoud (deels) van **vrijstelling ziektebriefje**
- Maatregelen **tegen vakbonden** (rechtspersoonlijkheid) gemilderd
- **Vakbondspremies** belasten verdwenen
- **Geen verstrenging minimumpensioen,**
- Beperking daling correctie-coëfficiënt, ...
- Verhoging % **meerwaardebelasting** (maar uitzonderingen)
- ...

Verslechterd

- **Gemorrel aan indexering uitkeringen/openbare sector**
- **Verdere uitbreiding flexibiliteit** (overuren horeca, studentenarbeid, ...)
- Geen uitbreiding **effectentaks**
- Loopbaanvoorwaarden op alle maatregelen
- Meer middelen voor ondernemingen
- ..

(G)een staatshervorming?

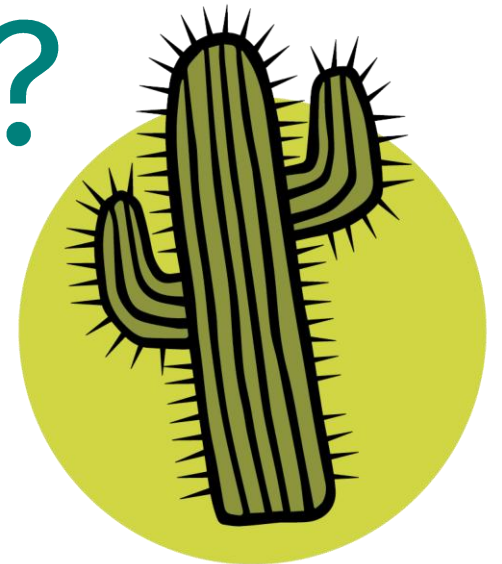
- **Voorbereiding van staathervorming** bij de Premier. Maar te bekijken of een twee derde meerderheid te halen is.
- Maar intussen wel **asymmetrisch beleid**
  - ✓ Werkloosheid
    - ❖ Normatief kader aanpasbaar voor de Gewesten: die mogen zelf passende dienstbetrekkingscriteria en sanctiemaat bepalen
    - ❖ Hervorming actieve, passieve en aangepaste naar één beschikbaarheid
  - ✓ In gezondheidszorg met federale financiering via samenwerkingsakkoorden en protocollen (zoals protocol RIZIV activering zieken)
  - ✓ Steunzones (bij langdurige werkloosheid, maar ook bij krapte op de arbeidsmarkt) met een verlaagde voorheffing bedrijfsvoorheffing
  - ✓ ...

Wat betekent het voor het loon van werknemers?

Bruto-lonen blijven geblokkeerd

- **Behoud van de loonnormwet en de index:** advies gevraagd voor nieuw evenwicht aan sociale partners tegen eind 2026
- En maar wel **afwijkingen:**
  - ✓ **Toch gemorrel aan index:** indexering lonen publieke sector telkens maand later, uitkeringen 2 maand later
  - ✓ **Stortingen tweede pijler:** overleg met sectoren om te komen tot 3%
  - ✓ **Minimumlonen:** stap 3 sociaal akkoord wordt bevestigd (+35,7 bruto in 2026, gelijk aan stijging 50 euro netto) en een gelijke stap 4 in 2028
- Elke mogelijke uitgave voor ondernemingen wordt gecompenseerd (zie verder)

Vrije onderhandelingen blijven geblokkeerd maar dirigisme in loonvorming neemt verder toe.

Stap 4 in minimumloon was nog niet onderhandeld naar bedrag in sociaal akkoord,

Verhogen van de netto-lonen

- **Fiscale hervorming:** focus lonen onder de mediaan maar vanaf **2027**
  - ✓ Belastingvrije som verhogen (opstapje '26)
  - ✓ Bijzondere bijdrage Sociale zekerheid (BBSZ) verlagen
  - ✓ Sociale werkbonus versterken
- **Bruto-minimumloon wordt gelijk aan netto**
- Vereenvoudiging bonussystemen (neutraal voor WG-WKN)
- **Plafond maaltijdcheques verhogen met 2 euro** (2x in legislatuur) door sociale partners. Aftrek voor werkgevers verhoogd met gelijk bedrag.

Fiscale hervorming in beperkte vorm

- **Positief is focus op lonen lager dan mediaan**
- Maar tenzij progressieve toepassing effect belastingvrije som gelijk voor alle groepen. Afbouw BBSZ relatief minder voordelig voor lage inkomens.
- Maaltijdcheques geven geen sociale rechten en kost wordt afgeschoven op algemene begroting ipv werkgevers

En ook netto-verlies voor sommigen

Ook hervorming fiscale voordelen

- Afbouw van huwelijkscoëfficiënt tegen 2029, (langere) uitdoof bij gepensioneerden
- Verminderingen kinderen ten laste wordt gelijk per kind en niet oplopend
- Afschaf/beperking van reeks verminderingen
  - ✓ Onderhoudsuitkeringen naar 50%
  - ✓ Giften naar 30% aftrek
  - ✓ Afschaffen vermindering werkloosheid
  - ✓ Afbouw vermindering hoogste pensioenen
  - ✓ Niet-indexeren fiscale grenzen
  - ✓ ...

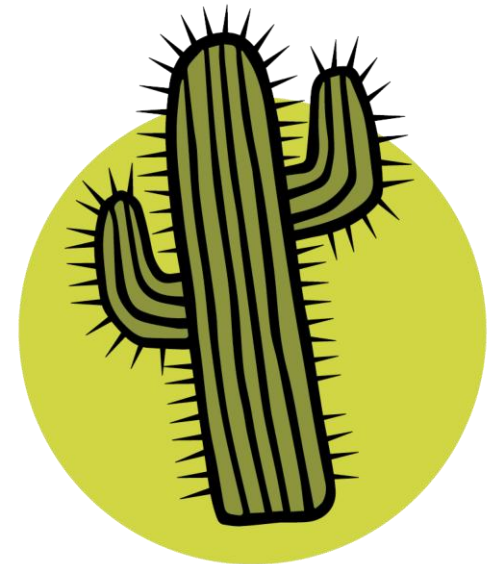

Fiscale hervorming heeft ook verliezers

- Hervorming belastingkrediet kinderen treft grote gezinnen
- Afbouw HQ treft gezinnen waar partner niet (kan) werken, ook bv bij lage uitkering
- Werkloosheidsuitkeringen dalen onder leefloon (!)

Wat betekent het voor de loopbaan van werknemers?

Geen rem op arbeidsduur

Opgepast!

➤ **Arbeidsduur versoepelen**

- ✓ Geen minimale arbeidsduur van 1/3, maar geen 'oproepcontracten'
- ✓ Annualisering van arbeidstijd mogelijk
- ✓ Wel behoud 3u arbeidstijd-regel
- ✓ Bescherming via registratie werktijd (wanneer mogelijk), geen koopkrachtverlies en 'garanties tegen ziekteverzuim'

➤ Afschaffing van het verbod op **nachtwerk en sluitingsdagen**

➤ Versoepeling voor de openingsuren

➤ **Nachtarbeid in de distributiesector** en aanverwante sectoren vanaf 24u i.p.v. vanaf 20 uur (behoud van de premies cao's)

➤ Loslaten minimum arbeidsduur en annualisering is **oproepcontracten in de feiten vrij baan geven**:

- ✓ Geen zekerheid over werkvolume in komende periode
- ✓ Geen mogelijkheid tot meer werk aannemen

➤ Versoepeling nachtwerk, openingsuren, .. hebben direct negatieve impact op gezondheid werknemers

Flexibele statuten

- **Studentenarbeid** permanent naar **650 uur** met bijna verdubbeling fiscale grens naar 12.000 euro om ten laste te blijven
- **Flexijobs**
  - ✓ Toelaten in alle sectoren, enkel opt-out mogelijk
  - ✓ Optrekken jaargrens naar 18.000 euro en uurloon in horeca tot **21 euro**
  - ✓ toelaten dat voltijdse werknemers werken bij verbonden onderneming indien voltijds
- Nieuwe regeling voor **overuren**:
  - ✓ Algemeen stelsel van 180 overuren (fiscale steun voor ondernemingen en werknemers)
  - ✓ Voor onvrijwillige overuren: geen wijzigingen
  - ✓ Voor vrijwillige overuren: **360 uur zonder motief of rust** voor alle sectoren (450 horeca), waarvan 240 (360) uur zonder overloon of waar **bruto = netto** middels onderling akkoord tussen de partijen

- **Meer lekken in sociale zekerheid:**
Versterken van systemen met lage/zonder bijdragen
- **Minder arbeidskansen voor wie niet werkt:**
Inzetten op meer arbeidsvolume van wie al werkt
- **Meer kans op uitval door werkstress**

Lichtpunten:

- **Misbruik dagcontracten** verder aanpakken
- Kader voor **niet-afwervingsbeding**

Einde van de eindeloopbaan?

➤ **Uitdoven van SWT**

- ✓ Stop instroom vanaf regeerakkoord
- ✓ Met uitzondering medisch SWT
- ✓ Behoud indien al intentieverklaring collectief ontslag/herstructurering voor regeerakkoord

➤ **Landingsbanen** blijven behouden, maar

- ✓ Loopbaan voorwaarden naar 30 jaar (156dagen) in 2025 en 35 jaar in 2030

➤ Beide gelijkstelling aan **lager fictief loon voor pensioen** 'vanaf datum regeerakkoord'

➤ Inbreuk op lopende cao's (juni '25)

- Wat als ontslag SWT al betekend is?
- Welke waarde heeft 'datum regeerakkoord'

➤ Toegang tot landingsbaan wordt moeilijk voor veel werknemers

➤ Zal leiden tot verhoogde instroom arbeidsongeschiktheid

Verlofstelsels & werkbaar werk

- Invoering **familiekrediet**, met sociale partners
  - ✓ Rugzak per kind
  - ✓ Stimuleren opname beide ouders
  - ✓ Mogelijkheid voor grootouders
- Ouderschapsverlof voor pleegouders
- Eenmaal **ontslag met recht op werkloosheid**
  - ✓ Indien minstens 10 jaar loopbaan
  - ✓ Max 6 maanden + 6 maanden (indien opleiding)
- **Individueel opleidingsrecht** deel collectief en uitsluiting studenten, seizoensarbeid en flexijobs. Behoud beperking KMO's. **Afschaffing FLA** en 'onderzoek' nieuw systeem.
- Onderzoeken van
  - ✓ Teletreinwerk meetellen in arbeidstijd
  - ✓ Digitale nomaden
  - ✓ Organisatie werkdag in functie van schoolleven

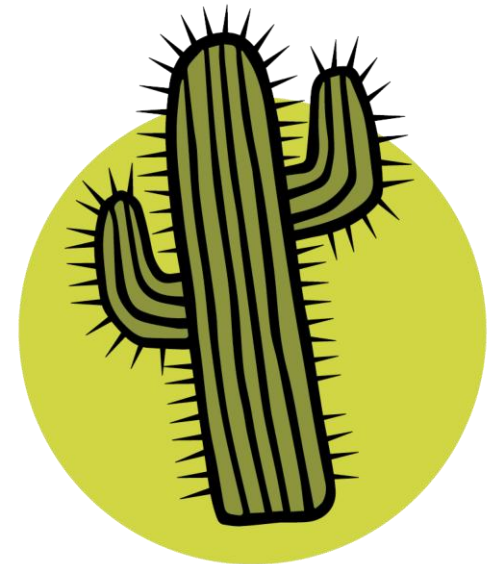
- Familiekrediet: **positieve uitbreiding**, maar onduidelijk welke impact op tijdscrediet. En enkel gelinkt aan kinderen
- Ontslag met recht werkloosheid legt kost heroriëntatie bij Sociale Zekerheid
- Zonder registratie opleidingsrechten, geen afdwingbaarheid en opvolging

Beperking ontslagbescherming

- Herinvoeren van **proefperiode**: opzeg 1 week gedurende 6 maanden
  - **Beperking opzegperiode** tot max. 52 weken
  - Activering van ontslagvergoeding
  - Verminderen van beschermingsvergoedingen
  - Vraag aan sociale partners: **eenmaking arbeiders-bedienden verderzetten**
-
- A green thought bubble icon with a small circle inside, positioned to the left of the text 'Inbreuk op akkoord eenheidsstatuut 2013, ten voordele van werkgevers'.
- Inbreuk op akkoord eenheidsstatuut 2013, ten voordele van werkgevers
  - Lagere opzeg is besparing werkgevers en kosten voor Sociale zekerheid
  - Activering opzeg bestaat via art. 39ter Onduidelijk of hier iets wijzigt.

Wat betekent het voor de sociale bescherming van werknemers?

Werklozen als paria's

- **Beperking uitkeringsduur.** Maximum van twee jaar, opbouw 1 gewerkt jaar in drie jaar. Daarna 1 maand per 4 gewerkte maanden.
  - ✓ Uitzondering op 55 jaar mits loopbaan van 30 jaar (156 dagen) in 2025, 35 jaar in 2030: **max. 10% ouderen effectief vrijgesteld!**
- **Beperking inschakelingsuitkeringen** tot één jaar. Maar inperking BIT (156 dagen)
- **Verstrenge degressiviteit.** Sneller en uitzondering voor mensen met 30 jaar loopbaan in 2025 en 35 jaar in 2030 (25 jaar nu)

Ook bestraffing in de uitkeringsbedragen

- Decimering van welvaartsaanpassingen uitkeringen
- Afschaffing belastingvoordeel werkloosheid
- Toepassen welvaartsenveloppe?

➔ **Resultaat is directe verarming**

➔ **Grootste 'besparing' wordt gedragen door werklozen**

(Langdurig) zieke is verdacht

- **Beperken vrijstelling ziektebriefje** van 3 dagen naar 2
- **Snellere opstart re-integratie acties**, vanaf dag 1 (indien akkoord), maand 2 (preventie-arts), 8 weken (werkgever)
- **Sancties voor langdurig zieken** van 10% van uitkering tot schorsing uitkering (vragenlijst niet invullen, afwezig zijn bij bemiddeling, ...)
- **Procedure medische overmacht** mogelijk na 6 maanden (ipv 9)
- **Verplichte inschrijving** bij VDAB-FOREM-Actiris indien nog werkmogelijkheden
- ...

Responsabilisering?

- Werkgevers moeten 2 maanden 1/3 van uitkering betalen: equivalent 40% gewaarborgd loon met vrijstelling voor KMO's

- Zieken worden behandeld als werkzoekenden, weinig ruimte nog om ziek te zijn
- Inspanning voor preventie, werkbaar werk en zo nodig aangepast werk ontbreekt volledig

Aanpassingen van de uitkeringen wegbespaard

- **Welvaartsenveloppe wordt vervangen door specifieke enveloppe** om de uitkeringen te verhogen:
  - ✓ personen met een handicap
  - ✓ ziekte, arbeidsongeschiktheid
  - ✓ invaliditeit.
- **Aanpassingen parameters welvaartsenveloppe** naar gerealiseerde productiviteit in overleg met de sociale partners
- **Uitkeringsnorm uitwerken** met sociale partners zodat uitkeringen niet sneller stijgen dan loon
- Plafond voor cumul sociale bijstand en voordelen (zie armoede)

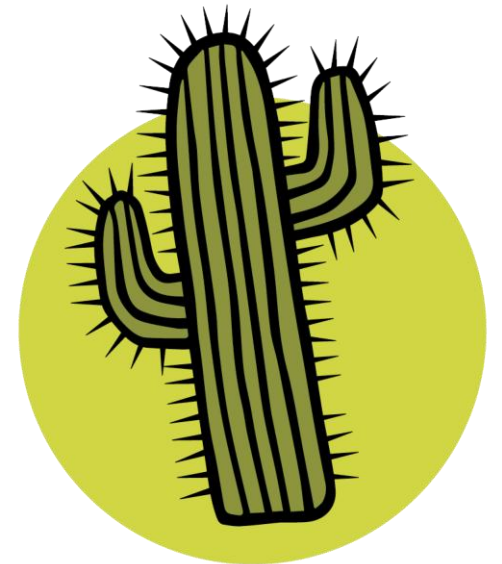

Hakbijl in de bescherming van de laagste uitkeringen

- **Volledig wegbesparen van de welvaartsenveloppe** doorheen de legislatuur: 5 jaar achterstand opbouwen = 10 jaar terug in de tijd voor het niveau van de uitkeringen
- Uitkeringsnorm kan groeipad uitkeringen boven armoedegrens blokkeren

Wat betekent het voor het pensioen van werknemers?

Pensioenshervorming

- Voorzien op invoering maatregelen in 2025
- **Budget voorzien voor overgangsmaatregelen ism sociale partners**
- Aandacht voor gecumuleerd effect van maatregelen
- Impact laten doorrekenen door planbureau met analyse armoederisico, gendereffect, ...

Langer werken – minder pensioen

➤ Vanaf 1/1/27 **enkel jaren met 156 gewerkte dagen meetellen als loopbaanjaar**

- ✓ Compensatie uit te werken voor eerste loopbaanjaar
- ✓ Behoud recht vervroegd pensioen voor wie kan in 2025
- ✓ Vanaf inwerkingtreding in 2025 verlenging loopbaan met:
  - ❖ max 1 jaar extra wie 60 jaar is of ouder
  - ❖ max 2 jaar werken wie 59 jaar is

➤ **Pensioenbonus en malus** vanaf 2026 2% (tot 2030), 4% (tot 2040), 5% (vanaf 2040) per jaar vervroegde uittrede na/voor de wettelijke leeftijd **indien geen 35 jarige loopbaan van min. 156dagen (= halftijds) én 7020 effectief gewerkte dagen (= gemiddeld 200 dagen/35j)**

- ✓ Moederschapsrust, loopbaanonderbreking zorg en geboorteverlof zijn gelijkgesteld

➤ Minimumpensioen baseren op prestaties in 3 stelsels samen

	Leeftijd	Loopbaan jaren
Volledig wettelijk pensioen	66- 67 (2030)	45
Vervroegd pensioen	63	42
	61	43
	60	44
Nieuw	60	42 met elk 234 gewerkte dagen

- Vervroegd pensioen wordt moeilijker, nieuwe optie op 60 voor zeer beperkt aantal wkn.
- Behalen van een loopbaanjaar wordt moeilijker voor deeltijdse werknemers
  - Minder pensioen als jaar wegvalt
  - Minder jaren tellen mee = later uittreden
  - Meer kans op malus bij vervoegde uittrede
- Malus treft ook langdurig zieken!

Pensioenrechten ingeperkt

Vermindering gelijkgestelde periodes

- Vanaf 1/1/2027 wordt **alles boven 40% gelijkgestelde periodes niet in aanmerking genomen voor loopbaan**, daling met 5% tot **20% in 2031**. Ziekte en zorgverlof niet meegerekend
- SWT, landingsbaan, werkloosheid na regeerakkoord wordt gelijkgesteld met fictief loon

Inperken van rechten

- **Afschaffing gezinsdimensie**; geen gezinspensioen, (behoud bij de minima) echtscheidingspensioen, overlevingspensioen
- **IGO** enkel na 5 jaar wettelijk verblijf. Meer controle op verblijf in buitenland en beperking toegestane termijnen

- Vrouwen tellen meer gelijkgestelde periodes en worden met zowel verstrenging als afschaffen gezinsdimensie sterker getroffen
- Treft ook tijdelijk werklozen in pensioen!

Aanvullende pensioenen

- Bijdrage **aanvullende pensioenen naar 3%** tegen 2035, ook voor contractuelen. Nog overleg met sectoren
- Hervorming 80% bijdrage-regel voor zelfstandigen
- Extra **solidariteitsbijdrage voor allé aanvullende pensioenen** op deel kapitaal boven 150.000 euro

→ Extra bijdrage vanaf 2028? Want parafiscale standstill van sociaal akkoord wordt gevolgd

→ Wat met loonnorm?

Openbare pensioenen geïndiceerd

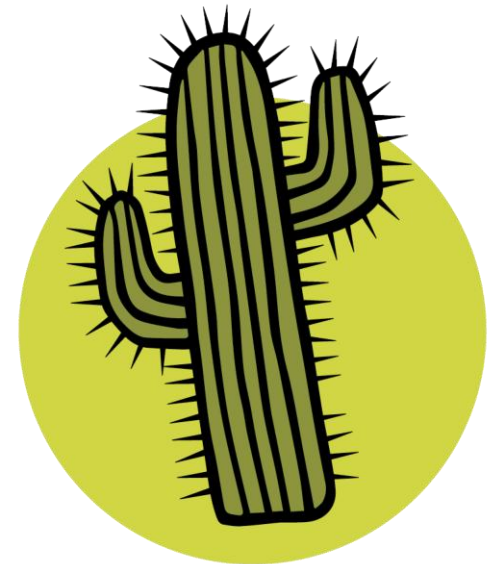
- Vanaf 1/1/27 **alle loopbaanbreuken naar 1/60**
- Verlengen loopbaan door **afbouw verhogingscoëfficiënt naar 1 vanaf 1/1/27**
  - ✓ Onderwijs en actieve diensten afbouw naar 1,025 vanaf 2027 tot 2031
- Navap herzien om op non activiteit te gaan vanaf 59. max 2 jaar indien daarna men op vervroegd pensioen kan
- TAVA dooft uit vanaf 1/1/26 door stopzetting instroom en dan overstap op verzekering arbeidsongeschiktheid, na overleg met vakbonden
- Uitdoven ziektepensioen
- Verloven VVP vanaf 1/1/26 enkel max 2 jaar aanneembaar voor pensioenrecht.
- Afschaffen van berekening pensioen op laatste 10 jaar met uitbreiding van 1 jaar per jaar, tot 2062.
- Invoering 2de pijler vanaf pensioen statutaire ambtenaren slechts als pensioen gelijk is aan dat van werknemers
- **Indexering wettelijk pensioen beperkt tot bovengrens van werknemerspensioen**, en geen indexering van absoluut plafond

Wat betekent het voor syndicale rechten en sociaal overleg?

Visie op sociaal overleg

- **Advies sociale partners wordt gevraagd over hervormingen, maar indien niet op tijd, beslist de regering**
  - ⇔ **Bij veel maatregelen staat er een vraag naar advies, maar tegelijk ook al de maatregelen die zullen worden ingevoerd.**
- Kosten van akkoorden door sociale partners mogen niet worden doorgeschoven, tenzij overeenstemming met regering in akkoord sociale partners opgevangen worden door besparingen. **Omgekeerd moeten kosten van overheidsmaatregelen voor Sociale Zekerheid gecompenseerd worden**
- Vraag aan sociale partners aantal Paritaire Comités te verminderen tegen 1/1/2027
- Tripartite-akkoorden voorzien in federale non-profit voor opwaarderen en ‘moderniseren’ van arbeidsvoorwaarden

Pestmaatregelen gemilderd, niet weg

Stakingrecht

- Waarborg juridische bescherming vakbonden bij betogingen en stakingen onder aanzegging. Voor handelingen als dienstverlener of organisatie van andere activiteiten vallen ze onder gangbare regels
- Betogingsverbod wordt ingevoerd voor relschoppers
- Vraag aan sociale partners tegen 31/12/2025 herenakkoord stakingsrecht te actualiseren

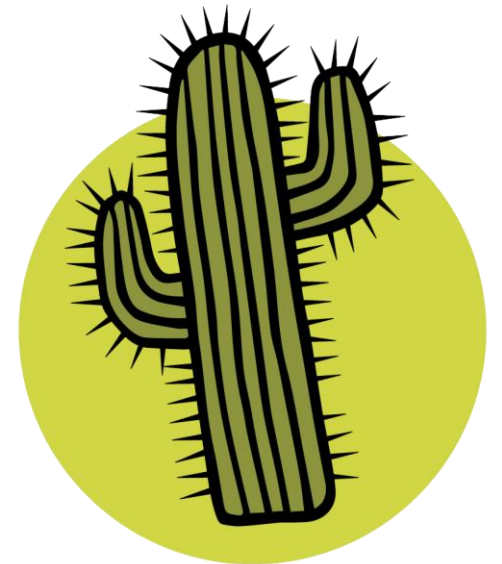

Werkloosheid

- Sociale partners uit het beheer van de Hulpkas
- Rekenhof moet periodiek de controleprocedures van OISZ en financiële stromen naar uitbetalers van sociale prestaties tegen het licht houden
- Invoering kwaliteitsbarometer voor uitbetalingsinstellingen op 1/1/2026
- **Ontslagbescherming van niet-verkozen kandidaten SV van twee jaar naar 6 maanden**
- ➔ **Er komt nog sterke druk op vakbonden komende legislatuur**

Wat met ondernemingen & sterkste schouders?

Ondernemingen krijgen pakket voordelen

Enveloppe om concurrentienadelen aan te pakken:

➤ **Verlagen van de loonkost**

- ✓ voor lage en middenlonen
- ✓ door plafonnering sociale werkgeversbijdrage vanaf het premierloon
- ✓ Compensatie minimumloon, maaltijdcheques, regionale feestdagen, ...

➤ **Verlaging energiekost**

- ✓ Verlaging accijnstarief op elektriciteit voor onze ondernemingen naar het Europese minimum.
- ✓ Verlaging transmissienettarieven voor de elektriciteit-intensieve industrie tot op niveau van onze buurlanden

- Voordelen voor nieuwe investeringen oa. verhoogde overdraagbaarheid en verhoogde percentages investeringaftrekken
- Hervorming plusplannen (eerste aanwerving): behoud onbeperkt in de tijd voor 1^e werknemer, 2000/kwartaal
- **Auteursrechten** worden weer opengetrokken naar digitale beroepen (IT)
- Reeks **administratieve vereenvoudigingen**

**Combinatie van maatregelen loopt op tot 2 miljard in 2029.
Compensatie werkgevers start in 2025**

- Mogelijk onderschatting van echte kost. Kost van plafonnering potentieel al 250 miljoen voor Sociale zekerheid
- Veel maatregelen zijn moeilijk in te schatten naar kost, bv investeringsaftrekken
- ➔ **Aanzienlijke extra lastenverlaging boven bestaande verlagingen**

Sterke schouders

- Meerwaardenbelasting (solidariteitsbijdrage) van 10% met 10.000 euro vrijstelling + extra vrijstellingen voor grote participaties
- Beperking van de DBI aftrek (niet belasten van de door een vennootschap ontvangen dividenden)
- Hervorming van de effectentaks, maar geen rechtstreekse verhoging
- Uitdoven federale woontfiscaliteit (voordeel 2de woning)
- Invoeren van een “Carried interest”
- Exit belasting bij rechtspersonen
- Harmoniseren dividenden uitkeringen (VVPRbis en liquidatiereserve)
- Fiscale en sociale fraude

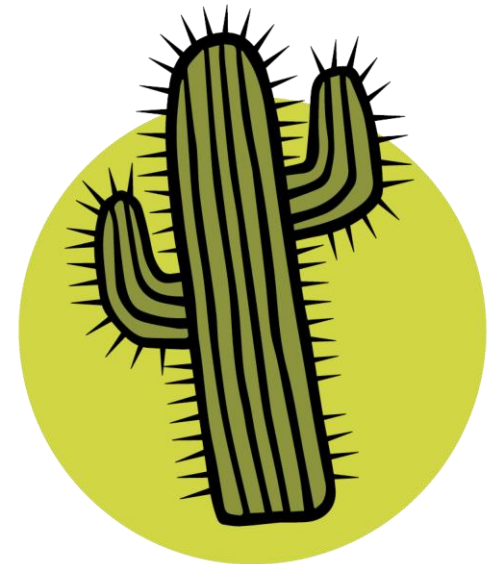

Totaal van 1,4 miljard in 2029, en 800 miljoen voor fraude

- Principe van meerwaardebelasting is een doorbraak
  - ✓ Maar onzeker qua opbrengst met uitzonderingen
- uitdoven voordeel 2de woning is duidelijkst in te Schatten (maar juridisch omstreden)
- Veel komt nog van fiscale en sociale fraude

Andere beleidsdomeinen

Economie - Industrieel beleid

- Focus op open strategische autonomie, samen met gewesten
- Opvolging van productiviteit en competitiviteit via FOD economie
- O&O belastingvoordelen blijven bestaan, en bijkomend meer richten op KMO
- Ondersteuning circulaire economie
- Strikte omzetting EU-richtlijnen en geen 'gold-plating'
- Inzetten op administratieve vereenvoudiging
- Ondersteunen van wijziging regelgeving overheidsopdrachten nationaal en EU-kader: meer aandacht voor KMO, voor korte keten en voor eerdere ervaringen en prestaties
- Samen met gewesten meer inzetten op infrastructuur nodig voor transitie
  - ✓ (ander luik): streven naar 3% investeringsnorm op elk niveau
  - ✓ Bundeling federale participaties in SFPIM. Terughoudend inzetten van participaties
  - ✓ Meer samenwerken met regionale investeringsmaatschappijen en indien nodig federaal ook bijspringen voor inzetten investeringen voor herindustrialisatie

Deels overeenstemming met ACV prioriteiten , maar grote lacunes:

- Betrokkenheid werknemers
- Aandacht voor sociale duurzaamheid en arbeidsvoorwaarden
- Aandacht voor opleiding

Energie

- Kernuitstap helemaal begraven.
- **Verlaging energiekost voor bedrijven**
  - ✓ Verlaging accijntarief op elektriciteit voor onze ondernemingen naar het Europese minimum.
  - ✓ Verlaging transmissienettarieven voor de elektriciteit-intensieve industrie tot op niveau van onze buurlanden
- Sociaal energietarief en verwarmingsfonds worden hervormd. transparantere, inkomengebaseerde, vermogensgebaseerde en technologieneutrale **forfaitaire tussenkomst**
- ETS middelen te verdelen onder gewesten, maar inzet uitsluitend en om de **inspanningen voor klimaatverandering van burgers en bedrijven op dit gebied te compenseren.**

- Verlenging van kerncentrales komt ook met risico's: kost van contract ENGIE, veiligheid, gezondheid
- Focus ligt vooral op ondernemingen goedkoper van energie voorzien
- Hervorming sociaal energietarief naar forfait ipv verbruiksgerelateerd is verlies van bescherming
- Tegelijk ETS schijnbaar niet inzetbaar als inkomenssteun

Mobiliteit - NMBS

- NMBS meer vraaggestuurd, meer versterking diensten op basis van hoge passagiersaantallen.
- combi-ticket of abonnement in overleg met regio's
- Meer financiële transparantie per lijn
- Meer fiets en combi-parkings
- Meer mogelijkheid voor fietsen op de trein.
- Behoud van tarifiering voor sociale correcties, maar rationalisering aangepast aan moderne samenleving
- Onderzoek naar afstemming aanbod, naar Zwitsers voorbeeld, ism met regio's

➤ Focus ligt niet op breder aanbod voor alle burgers, maar enkel rendabiliteit: meer auto's als resultaat

Klimaat: woorden, weinig daden

Bevestiging klimaatdoelstellingen, plan uit te werken interfederaal

⇒ Maar tegelijk in vraag stellen van Nationaal Klimaatplan in licht van concurrentie, economie en koopkracht

Meest concrete maatregelen zijn **fiscaal**:

- Ondersteuning bedrijven door verhoogde aftrek van 40% voor groene investeringen (energie, mobiliteit, milieu)
- Circulaire rond forfaitaire aftrek bedrijfsfietsen met gemengd gebruik
- BTW warmtepompen naar 6% voor 5 jaar, voor verbrandingsketels naar 21%
- Uitbreiding sloop en heropbouw (6%) naar leveringen beperkt tot opp 175m²
- Onderzoek social lease van elektrische voertuigen voor werknemers onder een bepaalde drempel
- Onderzoek fiscale aftrekbaarheid carpooling
- Indien alternatieven, uitfasering fossiele bestelwagens
- **Hervorming mobiliteitsbudget:** impact op woon-werkverkeer in cao19 en cao 164 zeer onduidelijk

Consumentenzaken: klant meer koning?

- Men verplicht energieleveranciers om aan consumenten die een variabel energiecontract hebben, een voorstel tot neerwaartse aanpassing van de voorschotten te doen als er een substantiële daling is van toepasselijke energieprijzen.
- Transparantere energiefacturen
- Verplichting aanbieden goedkoopste telecommtarief
- ...

Zorg: verder bouwen op huidig beleid

- **Groeynorm** als principe blijft behouden rond 2,5%
  - maar besparingen via hervormingen en lager dan de reële groei gezondheidszorg in 2025-2029 (3,2%)
- Uitbreiding Maximumfactuur en derdebetalersregeling
- Focus op GGZ, oa Volledige terugbetaling voor kinderen en jongeren tot 23 jaar van eerstelijnspsychologische zorg
- Versterking status en rechten mantelzorgers
- Werken met prioritaire **gezondheidszorgdoelstellingen** + betaalbaarheid en toegankelijkheid wordt als uitgangspunt bevestigd
- Hervorming **ziekenhuisfinanciering**
  - **Inspraak** vakbonden in hervorming nog niet verworven
  - Fusies, samenwerking en 'ruimte om te ondernemen': waakzaamheid voor risico's commercialisering, zorg met twee snelheden, rechten en statuut personeel
- **Zorgpersoneel**
  - ✓ Engagement tot het onderhandelen in **tripartite** van een **sociaal akkoord** → maar nog geen timing en budget!
  - ✓ Hervorming zorgberoepen:
    - ✓ **overleg** met sociale partners moet beter
    - ✓ meer samenwerking zorgverleners (kerntaken)
    - ✓ meer flexibele grenzen en delegatie tussen beroepen: gevolgen voor loon (overheid moet kost dragen) en aansprakelijkheid
  - ✓ Positief; minder administratieve taken, optreden tegen agressie, vergoeding stage in laatste jaar

Armoede is verdacht

- **Plafonneren we het geheel aan sociale bijstand en voordelen.**
- Sociale voordelen koppelen aan het inkomen en het statuut en **beperkt in totale omvang per gezin.**
- Sociale voordelen worden degressief naarmate het inkomen stijgt. **Opmaak van centraal register met alle sociale bijstand en voordelen**
- Financiële steun kan **omgezet worden in alternatieve vormen.** Er komen richtlijnen wanneer dit aangewezen is.
- **Cumul werken-uitkering**
  - ✓ Wijziging cumulregeling voor inkomsten uit arbeid voor personen met een handicap gerechtigd op een IVT.
  - ✓ SPI-vrijstelling leefloners via een getrapt systeem invoeren en zo (mogelijk) voltijds werken aantrekkelijk te maken, vrijstelling verkort tot 2 jaar.
- Aanpakken schuldproblematiek

Sterk wantrouwen naar mensen in sociale bijstand, risico op beperken nodige hulp

Wel positief:

- Cumulregeling uitkeringen-werk, maar IGU nergens in beeld
- Schuldenproblematiek bevat goede stappen

Asiel & migratie: kind van de rekening

- Strenger terugkeerbeleid met oa woonstbetredingen
- Striktere procedures, inperking beroepsopties
  - Geen kinderen in gesloten centra
- Schrapping spreidingsplan asielzoekers
- Inperken van statuut van vluchteling en meer gebruik subsidiair beschermde met minder voordelen
- Strengere inkomensvoorwaarden gezinshereniging
- **Algemeen inperken financiële steun**
  - ✓ **Enkel materiële bijstand** kan worden toegekend aan asielzoekers.
  - ✓ Toekomstige nieuwkomers moeten voortaan **5 jaar wachten** voordat ze recht hebben op sociale bijstand (met uitzondering medische redenen)
  - ✓ Erkend vluchtelingen die recht hebben op een leefloon moeten een **versterkt integratietraject volgen, anders wordt bijstand verminderd.**
  - ✓ Subsidiaire beschermde kunnen **verlaagde sociale hulp kunnen aanvullen met bonussen** op basis van hun integratie-inspanningen (inburgerings- en taalcursus, het actief zoeken naar een job en het volgen van een opleiding).
  - ✓ **EU burgers en hun gezinsleden krijgen geen sociale bijstand** gedurende de eerste 5 jaar.
- Meer inzet op arbeidsmigratie
  - Migratie wordt zwaar verstrengd en is bron van besparingen
  - Te bekijken wat binnen internationaal wettelijk kader valt

Bestuurszaken: afbouw van openbaar ambt

- Opnieuw kerntakendebat
- Inzetten van spending reviews
- Fusies van overheidsdiensten (FOD's) door te voeren
- Werken met bestuursovereenkomsten van 5 jaar, te starten 1 jaar na aantreden regering
- Maximale afbouw van externe consultancy
- Uitbouw subsidiekader voor facultatieve subsidies en een subsidie-register, aanzet naar interfederaal subsidieregister
- **Garantie van niet-digitale oplossing voor digitaal zwakke burgers**

Personeel

- Aanwerving **contractuelen wordt de norm federaal**, uitzondering gezagsfuncties maar respect voor verworven rechten
  - ✓ Specifiek beroep mogelijk bij ontslag contractueel ambtenaar
- Uitwerken van nieuw sociaal akkoord tegen 1/1/2026
- Harmonisering van arbeidsvoorwaarden tussen contractuelen en statutairen, conform arbeidsovereenkomst private sector
- Actualisatie kader voor het sociaal overleg binnen een overheidscontext